

VOLINIKUKANDIDAADI KÜSIMUSTIK**Valdis DOMBROVSKIS****Majandus ja tootlikkus, rakendamine ja lihtsustamine****1. Üldine pädevus, pühendumine Euroopale ja isiklik sõltumatus**

Millised Teie oskused ja kogemused on eriti olulised volinikuks saamisel ja Euroopa üldiste huvide eest seismisel, pidades eelkõige silmas Teie tulevast vastutusvaldkonda? Kuidas kavatsete aidata komisjoni poliitilisi suuniseid täita? Kuidas plaanite arvestada soolist aspekti ja lisada soolise perspektiivi kõigisse oma vastutusala poliitikavaldkondadesse? Kuidas kavatsete võtta oma tegevuses arvesse noorte vajadusi?

Kuidas saate Euroopa Parlamenti veenda oma sõltumatuses ja mil moel tagate, et Teie eelnev, praegune või tulevane tegevus ei sea kahtluse alla tööülesannete täitmist komisjonis?

2022. aasta veebruaris lahvas Euroopas kõigile ootamatult Venemaa jõhker ja põhjendamatu agressioonisõda Ukraina vastu. See pani meid mõtlema selle üle, kui habras on rahu ja Euroopa julgeolek. Eriti teravalt vapustas see minu riigi, Läti, aga ka kahe teise Balti riigi elanikke, kellel on veel alles mälestus sellest, kuidas neid pärast Teist maailmasõda halli tsooni jäeti. Vajaduses panna oma teadmised, kogemused ja energia Euroopa ja selle väärtuste teenistusse, on mind veennud kodukoha geopoliitiline reaalsus. Seetõttu olen ka komisjoni juhtiva asepresidendina nõudnud vankumatut toetust Ukrainale. Sel aastal tähistas Läti ELi liikmesuse 20. aastapäeva. Soovin, et minu riik jääks koos 450 miljoni teise eurooplasega väärtuskogukonda, kus elatakse vabaduses ja heaolus. Selle sõnumiga võitsin ma Lätis 2024. aasta Euroopa Parlamendi valimised. Minu juhitalval erakonnal on tugev Euroopa-meelne programm, millel on kaks peamist tahku: tugevdada ELi julgeolekut ja edendada ELi konkurentsivõimet. Läti valijad on andnud mulle demokraatliku mandaadi töötada tugevama Euroopa Liidu nimel. Minu kohuseks ongi selle mandaadi elluviimine.

Praegu vajab Euroopa Liit kerkset ja konkurentsivõimelist majandust, mis aitaks hoida euroopalikke väärtusi ja seista vastu sisemistele vapustustele ja välisele survele. Seepärast on mul eriti hea meel, et mul on võimaldatud kandideerida majanduse ja tootlikkuse ning rakendamise ja lihtsustamise voliniku ametikohale. Samamoodi nagu oma varasemateski ülesannetes püüan teha järjepidevat ja tihedat koostööd Euroopa Parlamendi ja ELi liikmesriikidega, et leida viise ELi kasvupotentsiaali vallandamiseks ja investeeringute ligimeelitamiseks ning tagada ELi riikide makromajanduspoliitika usaldusväärsus ja kasvule suunatus.

ELi strateegilise eesmärgi suhtes suurendada konkurentsivõimet viisil, mis ei seaks ohtu sotsiaalset turumajandust, on majandusvoliniku portfelli keskse tähtsusega. Selle eesmärgi saavutamiseks on ELil vaja piisavalt era- ja avaliku sektori vahendeid.

ELi majandus areneb jõudsalt ainult siis, kui see põhineb tugevatel põhialustel. Lähtuvalt ELi läbivaadatud majandusjuhtimise eesmärkidest kavatsen pühenduda stabiilsuse ja kasvu pakti rakendamisele, et tagada nii liikmesriikide rahanduse jätkusuutlikkus kui ka tootlikkust ja majanduskasvu edendavad investeeringud.

ELi ja liikmesriikide majandus- ja sotsiaalpoliitika sidusust ja koordineerimist aitab parandada Euroopa poolaasta. Koos kolleegidega tagan taasterahastu „NextGenerationEU“ ning taaste- ja vastupidavusrahastu vastutustundliku ja kiire rakendamise. See jääb kuni 2026. aasta lõpuni peamiseks vahendiks, mille abil reforme ja investeeringuid suunata. Võttes arvesse Draghi aruandes esitatud soovitusi, pean väga oluliseks uue konkurentsivõime koordineerimise töövahendi väljatöötamist.

Ka õigusnormide rakendamise ja lihtsustamise töösuund on ELi konkurentsivõime suurendamisel tähtis. Eesmärgiks peaks olema vähendada bürokraatiat ja anda Euroopa ettevõtjatele ja VKEdele rohkem hingamisruumi, kuid nii, et vastuvõetud õigusaktide poliitilised eesmärgid jääksid jõusse. Jätkan tööd selle nimel, et vähendada haldus- ja aruandluskoormust, kaotada õigusaktides leiduvad vastuolulised sätted, lihtsustada ja

hõlbustada ELi õiguse rakendamist ja parandada järelevalvet selle täitmise üle, järgides samas edasi seniseid poliitilisi eesmärgi ja hoides ära dereguleerimist. Uute ettepanekute puhul tagan, et need on täielikult kooskõlas komisjoni parema õigusloome põhimõtete ja nende mõju VKEdele ja konkurentsivõimele on põhjalikult arvesse võetud.

Luban luua sooliselt tasakaalustatud meeskonna ning võimestada ja edutada tööalaselt naisi. ELi kaubandusvolinikuna toetasin esmakordselt ELi ajaloos kaubandust ja soolist võrdõiguslikkust käsitleva eraldiseisva peatüki lisamist ELi ja Tšiili vabakaubanduslepingusse. Edaspidi tagan Euroopa poolaasta raames Euroopa majandus- ja sotsiaalpoliitika kujundamisel soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise. Olen pühendunud presidendi suuniste kohaste noortepoliitika dialoogide korraldamisele, hakates pihta uue koosseisu ametiaja esimese 100 päeva jooksul. Tagan selle, et poliitiliste algatuste ettevalmistamisel võetakse arvesse noorte seisukohti.

Mul on pikaajaline poliitiline kogemus kõigis ELi institutsioonides. Praeguses komisjonis olen olnud inimeste hüvanguks toimiva majanduse valdkonna juhtiv asepresident ja kaubandusvolinik. Sellel ametikohal olen juhitanud ELi majanduse juhtimise raamistikku ning korraldanud Euroopa poolaasta ning taaste- ja vastupidavusrahastu reformi. ELi kaubanduspoliitika on minu juhtimisel tuginenud kolmele sambale: i) jõulised meetmeid ELi avatuse kuritarvitamise vastu ning uute autonoomsete töövahendite väljatöötamine; ii) kestlikkuse peavoolustamine kaubanduspoliitikas ja uusimate kestlikkussätete lisamine uutesse kaubanduslepingutesse; iii) ELi hoidmine avatuna vabale ja õiglasele kaubandusele ning ELi toetuse tagamine ülemaailmsetele kaubandusreeglitele ja WTO reformile.

Junckeri komisjonis (2014–2019) olin majanduse ja sotsiaaldialoogi eest vastutav asepresident. Aastatel 2016–2020 olin Euroopa Komisjoni finantsstabiilsuse, finantsteenuste ja kapitaliturgude liidu volinik. Märtsist 2009 kuni jaanuarini 2014 olin kolmes järjestikus valitsuses Läti peaminister. Aastatel 2004–2009 olin Euroopa Parlamendi liige, kuuludes eelarvekomisjoni ja asendusliikmena ka majandus- ja rahanduskomisjoni. Tänavu valiti mind neljandat korda Euroopa Parlamenti. Mind on valitud kolm korda Läti seimi (2002, 2010, 2011) ja aastatel 2002–2004 olin ma Läti rahandusminister.

Kohustun jätkuvalt täielikult järgima aluslepingutest tulenevat sõltumatuse, aususe, erapooletuse ja kättesaadavuse kohustust, mis on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artikli 17 lõikes 3 ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 245, ning ametisaladuse hoidmise kohustust, mis on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 339. Kinnitan, et täidan eetikanorme, mis on sätestatud kõnealustes artiklites ja volinike käitumisjuhendis. Olen täitnud ja avalikustanud oma huvide deklaratsiooni ning ajakohastan seda muudatuste korral viivitamata. Samuti luban vältida ülesandeid ja olukordi, mis võiksid seada kahtluse alla mu sõltumatuse, erapooletuse ja kättesaadavuse komisjonile. Hoidun asumast tööle ühelgi muul avalikul ametikohal ega tegele muu tasustatud ega tasustamata tööalase tegevusega. Kui peaks tekkima olukord, milles mul võib olla ametikohustuste täitmisel huvide konflikt, luban sellest otsekohe komisjoni presidendile teatada.

2. Vastutusvaldkonna juhtimine ja koostöö Euroopa Parlamendiga

Kas lubate, et hoiate parlamenti nii enda kui ka oma vastutusala allüksuste tegevusega piisavalt kursis? Millistes aspektides peate end parlamendi ees vastutavaks?

Milliseid konkreetseid kohustusi olete valmis võtma suhtluses parlamendiga, seoses kohtumistega parlamendikomisjonides ja osalemisega täiskogul, oma tegevuse läbipaistvuse, koostöö ning parlamendi seisukohtadele ja seadusandlike algatuste taotlustele tulemusliku reageerimisega? Kas olete valmis edastama parlamendile õigeaegselt teavet ja dokumente kavandatavate algatuste või käimasolevate menetluste kohta nõukoguga võrdsetel alustel?

Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, on mul võimalus uuendada oma lubadust teha täielikku koostööd ja pidada dialoogi Euroopa Parlamendiga. See lubadus laieneb poliitikakujundamise, õigusloome- ja rakendamisprotsesside eri etappidele ning laiemale poliitilisele dialoogile. Samuti tagan, et Euroopa Parlamenti teavitatakse minu vastutusalas toimuvast korrapäraselt ja võrdsetel alustel nõukoguga ning parlamendi arvamusi võetakse poliitilistes protsessides nõuetekohaselt arvesse.

Minu esmaseks kohustuseks on seega täielikult tagada õigusloomeprotsessis parlamendi õigused ja eesõigused. Pean seda Euroopa Liidu demokraatliku legitiimsuse ning kiire ja usaldusväärse õigusloomeprotsessi jaoks mõõdapäasmatuks. Seepärast kavatsen osaleda kolmepoolsetel kohtumistel ja suhelda selle raames tihedalt Euroopa Parlamendiga.

Usun kindlalt, et üha tihedam koostöö parlamendi ja komisjoni vahel aitab ühtlasi ELi õigusnorme lihtsustada, konsolideerida ja kodifitseerida. Samal ajal on väga oluline tagada ELi õiguse nõuetekohane rakendamine. Õigusaktid on täpselt nii head, kui hea on nende rakendamine kohapeal, ning esilekerkivaid probleeme saab teinekord lahendada kehtivate reeglite nõuetekohase kohaldamise tagamisega.

Seetõttu on minu teiseks lubaduseks töötada koos teiega välja parlamendi ja komisjoni koostöö jaoks parim protsess, millega parandada ELi õigusnormide, poliitika ja eesmärkide rakendamist ning õigusaktide lihtsustamist, austades samal ajal täielikult vastavaid pädevusi ja volitusi. Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, loodan tugineda oma kolleegide korrapärasele rakendamiselasele dialoogile, millega saada sidusrühmadelt tagasisidet selle kohta, mis toimib ja mis mitte. Nii saame teha kokkuvõtte rakendamisel tehtud edusammudest ja teha kindlaks valdkonnad, mis vajavad rohkem tähelepanu, et ELi õigusaktid tooksid soovitud kasu.

Kolmandaks luban osaleda struktureeritud dialoogis vastutavate parlamendikomisjonidega, et kavandada ELi toimimise lepingu artikli 225 kohaste resolutsioonide edasist menetlemist. Institutsioonidevaheliste suhete ja läbipaistvuse voliniku juhtimisel pean kinni – nagu ka praegusel ametiajal – komisjoni võetud kohustusest töötada selliste resolutsioonide põhjal välja seadusandlikud ettepanekud, järgides täielikult subsidiarsuse, proportsionaalsuse ja parema õigusloome põhimõtteid.

Neljandaks luban osaleda korrapäraselt parlamendi täiskogu istungitel ja suhelda Euroopa Parlamendi asjaomaste parlamendikomisjonidega ning vastata *ad hoc* taotlustele, kui küsimuse all on majanduse juhtimise raamistiku rakendamine, Euroopa poolaasta, tulevane konkurentsivõime koordineerimise töövahend või taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamine.

Teavitan parlamenti mitmepoolse järelevalve tulemustest ja arutan parlamendiga komisjoni poolt liikmesriikidele antud poliitiliste suuniste üle, osalen ka edaspidi Euroopa poolaastat ning taaste- ja vastupidavusrahastut käsitlevas korrapärasel dialoogis ning arutan Euroopa Parlamendi ees otsuseid ja soovitusi, mida nõukogu teeb või annab ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames, kui mul palutakse seda teha.

Viiendaks luban tagada vastavalt õigusaktides ette nähtud sätetele läbipaistvuse ja teabevahetuse Euroopa Parlamendiga. Järgmise viie aasta jooksul toimuv teabevahetus hakkab tuginema 2019.–2024. aasta ametiajal välja kujunenud headele tavadele, mille puhul saavad parlament ja nõukogu järjepidevalt samal ajal samasugust teavet. Näiteks on komisjon jaganud Euroopa Parlamendiga taaste- ja vastupidavusrahastu kohta alates selle loomisest üle 260 dokumendi, sealhulgas esitatud ja muudetud taaste- ja vastupidavuskavad, komisjoni hinnang nende kohta ning teave, mis on esitatud majandus- ja rahanduskomiteele maksetaotluste raames.

Kokkuvõtteks leian, et tihedat dialoogi ja koostööd Euroopa Parlamendiga on järgmise viie aasta jooksul eriliselt tähtis nii esilekerkivate probleemide käsitlemise kui ka kehtivate õigusnormide lihtsustamisel ja rakendamisel käegakatsutavate tulemuste saavutamise seisukohast. Pean neid küsimusi kõigi ELi institutsioonide ühiseks ülesandeks.

Majandus- ja rahanduskomisjoni küsimused

3. Majandusjuhtimise reformitud raamistiku rakendamine

Kuidas kavatsete seoses läbivaadatud majandusjuhtimise raamistiku jõustumisega tagada liikmesriikide võrdse kohtlemise praktikas, tagades samal ajal liidu majanduse juhtimise reeglite täieliku, erapooletu ja poliitilisest mõjust sõltumatu täitmise? Kuidas kavatsete tagada riigi rahanduse usaldusväärse ja kestlikkuse, edendades samal ajal kestlikku ja kaasavat majanduskasvu investeringute ja reformide kaudu, võttes eelkõige arvesse liikmesriikide erinevat majandusolukorda ja mõne liikmesriigi kõrget võlataset?

Olen pärit väikesest liikmesriigist ja seetõttu eriti tundlik võrdse kohtlemise tähtsuse suhtes. Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, pühendun täielikult muudetud majanduse juhtimise raamistiku sidusale ja võrdsele kohaldamisele ning usaldusväärsele ja läbipaistvale järelevalvele õigusnormide täitmise üle. Tuletan samuti meelde, et reformitud raamistiku rakendamisel tuginetakse ka edaspidi Eurostati esitatud kvaliteetsele ja sõltumatule statistikale.

Läbivaadatud raamistik sisaldab mitmeid elemente, mille puhul on võetud arvesse nii võla jätkusuutlikkust kui ka vajadust teha kestliku ja kaasava majanduskasvu jaoks vajalikke investeringuid ja reforme.

Esiteks võetakse raamistikus arvesse iga liikmesriigi konkreetset olukorda. Sellega kehtestatakse riskipõhine lähenemisviis, milles igat liikmesriiki vaadeldakse ühises läbipaistvas raamistikus vastavalt nende makromajanduslikule ja eelarveolukorrale. Mitmeaastaste diferentseeritud eelarve kohandamise kavadega tuleb tagada valitsemissektori võla järkjärguline ja usutav vähenemine kuni selle stabiliseerumiseni usaldusväärsel tasemel ning eelarvepuudujäägi vähendamine tasemeni alla 3 % SKPst. Liikmesriikidel, kellel ei ole riigi rahanduse jätkusuutlikkusega suuri probleeme, on kohandamisnõuded konkreetsest olukorrast lähtuvalt vähem ranged või puuduvad üldse.

Teiseks nähakse raamistikuga eelkõige nende liikmesriikide jaoks, kellel on suuremad eelarveprobleemid, ette võimalus pikenda kohandamisperioodi, kui seda toetavad reformid ja investeeringud, mis suurendavad kasvupotentsiaali ja riigi rahanduse jätkusuutlikkust ning vastavad ELi ühistele prioriteetidele.

Kolmandaks soodustatakse uue raamistikuga ELi rahastatavate programmide riiklikku kaasrahastust, jättes sellised kulud eelarvejärelevalve ühtse näitaja arvestusest välja. See tähendab, et liikmesriigid võivad suurendada oma riiklikke kulutusi ELi rahastatavate programmide alusel investeerimisprojektide kaasrahastamisele nii, et seda ei arvestata eelarve-eeskirjade järgimisel.

Läbivaadatud raamistik sisaldab mitut täiendavat elementi, mis aitavad saavutada õiglasi rakendamistingimusi ja tagada veenvalt normide järgimist. Liikmesriikidele antakse suurem tegutsemisruum eelarve-, reformi- ja investeerimisstrateegiate kehtestamisel, ent sellega käivad kaasas tugevdatud ja lihtsustatud menetlused nõuete järgmise tagamiseks. Lisaks põhineb raamistiku rakendamine ühtsel tegevusnäitajal, mis hõlbustab nõuetele vastavuse hindamist.

Olen jätkuvalt pühendunud sellele, et kooskõlas kehtivate läbipaistvust ja aruandekohustust käsitlevate sätetega kaasataks Euroopa Parlament korrapärasel ja struktureeritud viisil eelarvejärelevalve protsessidesse ning Euroopa poolaasta laiendatud tsükklisse.

4. Innovatsioon ja konkurentsivõime

Kuna taasterahastu „Next Generation EU“ lõpeb 2026. aasta lõpus, siis kuidas kavatseb uus komisjoni koosseis tulla toime tohutu nõudlusega avaliku sektori investeeringute järele, kaasa arvatud ELi tootlikkuse lõhe vähendamine, ilma et kärbitaks eelarvevahendeid muudes olulistest valdkondades? Kuidas kavatsete suurendada ELi majanduse konkurentsivõimet ja tootlikkust? Kuidas aitab sellele kaasa väljakuulutatud Euroopa Konkurentsivõime Fond?

Rohe- ja digipööre, ELi ühiste prioriteetide, sealhulgas kaitse- ja julgeolekuprioriteetide rakendamine ning ELi tootlikkuse kasvu suurendamine nõuavad kõik väga suuri investeeringuid. Kuigi enamikku neist jõupingutustest tuleb toetada erasektori vahenditest, on vaja kasutada ka avaliku sektori vahendeid, sealhulgas ELi tasandil praeguse ja järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kaudu. Avaliku sektori toetust on vaja taristuinvesteeringute rahastamiseks, et sekkuda valdkondadesse, kus erasektori investeeringud kalduvad kiratsema, nagu alusuuringud, radikaalne innovatsioon, suuremahulised üleeuroopalised projektid ja töötajate täiendõpe. Avaliku sektori investeeringuid saaks ja tuleks kasutada selleks, et suunata erainvesteeringuid ühiste eesmärgivaldkondade suunas, võimendada neid ning leevendada nendega kaasnevaid riske. Ka Euroopa Investeerimispanka grupp ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank ja teised finantseerimisasutused ning liikmesriikide tugipangad saavad aidata hoogustada ja ligi meelitada erainvesteeringuid, millest rahastada ELi poliitikaeesmärke ja esilekerkivaid uusi prioriteete.

Samuti tuleb tagada õigete reformide tegemine ja luua sobivad raamtingimused. Seepärast kavatseb uus komisjon keskenduda avaliku ja erasektori investeeringute hoogustamisele ning tootlikkuse suurendamisele. Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, kavatsen panustada just sellesse valdkonda.

Minu esmane prioriteet on jätkata tööd selle nimel, et tagada 2026. aasta lõpuks taaste- ja vastupidavusrahadu vahendite täielik väljamaksmine. Sel viisil jätan liikmesriikide aktiivset toetamist reformide ja investeeringute tegemisel. Samal ajal tuleb komisjonil kiirendada koostöös liikmesriikidega kättesaadavate ühtekuuluvusvahendite kasutamist. Neid saab kasutada avaliku sektori vahenditena pärast 2026. aastat tehtavates investeeringutes.

Teiseks, nagu on rõhutatud küsimuses 1, tagan ma uute eelarveeeglite usaldusväärse ja õiglase kohaldamise. Võrreldes vanade eelarve-eeskirjadega soodustavad uued reeglid avaliku sektori investeeringute suurendamist ja

sisaldavad stiimuleid reformideks. Tagades uue eelarveraamistiku usaldusväärse kohaldamise, saame hoida liikmesriikide rahastamiskulud madalad. See on avaliku ja erasektori investeeringute jaoks väga tähtis.

Kolmandaks aitan õigusnormide lihtsustamise ja rakendamise eest vastutava volinikuna kaasa prognoositava ja ettevõtjasõbralikuma regulatiivse keskkonna loomisele, jätkates samal ajal pürgimist digi- ja rohepöörde eesmärkide poole. Tootlikkuse kasv eeldab hoogsaid erainvesteeringuid ja innovatsiooni, mis mõlemad vajavad prognoositavat ja proportsionaalset õigusraamistikku.

Neljandaks saab Euroopa konkurentsivõimet jätkuvalt parandada ELi eelarve kaudu. Ent seda tuleb lihtsustada. Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kavandamisel tuleb võtta arvesse seni eelarve rakendamisel saadud kogemusi ning suurendada eelarve rakendamise lihtsust, paindlikkust ja kiirust ning parandada strateegilist sihiseadmist, jäädes samal ajal truuks lähenemispõhimõttele.

Sellega seoses on komisjonil kavas luua Euroopa Konkurentsivõime Fond, millest investeerida innovatsiooni ja tehnoloogiasse, mis kujundavad majanduse tulevast struktuuri ning suunavad rohe- ja digipööret. Euroopa konkurentsivõime ning positsioon puhta ja digitaalse majanduse poole liikumisel sõltuvad ettevõtjate uuendusmeelsusest ja leidlikkusest. Et seda soodustada, peab majandus olema orienteeritud teadusuuringutele, innovatsioonile ja tehnoloogiale, mida tuleb rakendada tööstuslikus mastaabis. Selleks peavad töövahendid olema eesmärgipärased. Praegu on ELi kulutused ja eriti need, mida EL teeb konkurentsivõime parandamiseks, jaotatud liiga paljude programmide ja rahastamisvahendite vahel. See toob toetusesaajatele kaasa palju erinevaid nõudeid, kattuva aruandluskohustuse ja raskused rahastamise tõhusal kombineerimisel, nagu on märgitud ka Draghi aruandes.

Kavandatavast konkurentsivõime fondist hakatakse tegema investeeringuid strateegilisse tehnoloogiasse ja strateegilistesse sektoritesse, nagu tehisintellekti-, kosmose-, puhas ja biotehnoloogia, et tagada vastavalt nende tootmine ja arendamine Euroopas. EL peab paremini kasutama ELi eelarve hoogustavat mõju, et võimendada ühiste eesmärkide saavutamise tehtavaid erainvesteeringuid ja leevendada nendega seotud riske. Uue fondi loomisel saab komisjon tugineda kogemustele, mis ta on saanud endiste ja praeguste rahastamisvahendite rakendamisel. Kogu ELi hõlmav partnerlus erasektoriga aitab hankida majanduse jaoks märkimisväärses koguses vajalikke lisavahendeid, mida tuleb hallata koostöös Euroopa Investeerimispanka Grupi, Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga ja liikmesriikide tugipankadega.

Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, töötan uue fondi kõrval välja Draghi aruandes soovitatud konkurentsivõime koordineerimise töövahendi, et muuta ELi-ülesed konkurentsieesmärgid kooskõlastatud riikliku ja ELi tasandi poliitikameetmeteks, tagades iga strateegilise prioriteedi jaoks avaliku ja erasektori rahastuse. Selle töövahendiga tugevdatakse sidusust ELi investeerimissuutlikkuse ja liikmesriikide riikliku poliitika vahel, viies need ühiste prioriteetide saavutamisel paremini kooskõlla, et need hakkaksid teineteist võimendama. See tagaks ühtsel turul suurema kindluse, prognoositavuse ja mastaabi, vähendaks killustatust ja aitaks mobiliseerida ELi konkurentsivõime tegevuskava jaoks vajalikke suuri investeeringuid.

Tihedas koostöös kolleegiumi teiste liikmetega kaalun, kuidas saaks selle uue vahendi abil ELi ja liikmesriikide tasandi investeeringuid ja reforme kõige paremini täiendada ja tugevdada ning kuidas tõhustada võimalust mööda olemasolevaid juhtimisvahendeid, et selliseid investeeringuid ja reforme seirata ja suunata. Mõtlen näiteks iga-aastasele ühtse turu ja konkurentsivõime aruandele, digikümneni kavale ning energialiidu strateegiale ja kliimameetmete juhtimise raamistikule. Tagame üheskoos, et uus vahend hakkab hästi toimima ning seda saab kasutada koos Euroopa poolaasta protsessiga majandus- ja tööhõivepoliitika koordineerimiseks, tekitades nende vahel koostoitmet ja vältides kattumisi.

Taaste- ja vastupidavusrahastu puhul on saanud selgeks, kui kasulik on kombineerida reforme ja investeeringuid ning tugineda väljamaksete tegemisel eelnevalt kindlaks määratud väljundite ja tulemuste saavutamisele, mitte tegelikult kantud kuludele. Tänu tulemuspõhisele lähenemisviisile on oluliste reformide rakendamine liikmesriikides märkimisväärselt kiirenenud. Toetus, mida komisjon on andnud liikmesriikidele, sealhulgas tehnilise toe instrumendi kaudu, on aidanud suurendada nende suutlikkust reforme ellu viia. See on oluline ka järgnevatel aastatel, sest mõned reformid aitavad luua raamtingimusi tootlikkuse kasvu suurendamiseks tulevikus. Näiteks reformid, millega muudetakse majanduskeskkond ettevõtlussõbralikumaks, võimaldavad stimuleerida investeeringuid ja uuendusi ning hõlbustada ressursside ümberjaotamist suure tootlikkusega sektoritesse. Samal ajal tuleb teha täiendavaid jõupingutusi, et jätkuvalt vähendada laiemalt ELi vahendite ja kitsamalt taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisega seotud halduskoormust.

Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, lasen alluvatel talitustel osaleda tihedas koostöös teiste talitustega ELi konkurentsivõime tegevuskava aluseks olevate analüüside tegemisel. Euroopa konkurentsieelise tagasisaamiseks peame kindlaks määrama ja järgima ühtset reformide ja investeringute kava kõigil tasanditel: piirkondlikul, riiklikul ja kogu ELi hõlmaval tasandil. Sellise poliitilise sidususe saavutamisel ongi keskse tähtsusega Euroopa poolaasta ja uus konkurentsivõime koordineerimise töövahend.

5. Euroopa poolaasta

Milline on Teie seisukoht Euroopa poolaasta rõhuasetuse ja eesmärkide, sealhulgas majanduspoliitika koordineerimise ja liikmesriikide majandustulemuste püsiva lähenemise, Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete ja ELi rohelise kokkuleppe eesmärkide ning selle demokraatliku järelevalve suhtes? Kuidas kavatsed komisjon ka edaspidi integreerida ÜRO kestliku arengu eesmärgid Euroopa poolaastasse, nagu on märgitud Teie missioonikirjas, ja sotsiaalse lähenemise raamistikku? Milline oleks väljakuulutatud konkurentsivõime koordineerimise raamistiku ja Euroopa poolaasta koostoime?

Euroopa poolaasta on osutunud poliitika koordineerimisel paindlikuks ja kohandatavaks raamistikuks, mis võimaldab majandus-, tööhõive- ja sotsiaalsete tingimuste muutustele kiiresti reageerida. Euroopa poolaasta raames toimuva koordineerimise peamiseks lähtekohaks jäävad ka edaspidi liidu kestliku ja kaasava majanduskasvu ja tööhõive eesmärgid, mille keskmes on konkurentsivõime, öitseng, kestlikkus ja sotsiaalne õiglus.

Alates 2018. aastast hõlmab Euroopa poolaasta Euroopa sotsiaalõiguste sammast, mida kasutatakse paremate töö- ja elutingimuste rajamiseks üle kogu Euroopa. Euroopa poolaasta raames tehakse ka sotsiaalõiguste samba rakendamise üle järelevalvet. See aitab veelgi tugevdada kõigis liikmesriikides keskendumist sotsiaalsele ühtekuuluvusele, võrdõiguslikkusele ja kestlikule arengule. Möödunud kevadel vastu võetud muudetud majanduse juhtimise raamistikus pööratakse suuremat tähelepanu reformidele ja investeringutele, mis käsitlevad ELi ühiseid prioriteete, sealhulgas Euroopa sotsiaalõiguste sammast, suurendades veelgi selle tähtsust.

2024. aasta Euroopa poolaasta tsüklisse oleme integreerinud ka sotsiaalse lähenemise raamistiku põhimõtted, et tugevdada ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ohustavate riskide hindamist liikmesriikides. Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, pühendunud jätkuvalt Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamisel tehtavate edusammude jälgimisele, tuginedes sotsiaalvaldkonna tulemustabelile ja kasutades sotsiaalse lähenemise raamistikku. Need põhimõtted kuuluvad ka uue makromajandusliku juhtimisraamistiku juurde, mida on kohandatud tagamaks, et liikmesriikide rahandus oleks jätkusuutlik ning eelarvepoliitika aitaks parandada konkurentsivõimet ja majanduskasvu ning suurendada jõukust, muu hulgas seostades eelarve-eesmärgid reformide ja investeringutega.

Komisjon on alates Euroopa poolaasta 2020. aasta tsüklis integreerinud oma poliitikasse ja Euroopa poolaasta raamistikku ÜRO kestliku arengu eesmärgid. Selle väljenduseks on liidu kohustus viia kestliku arengu tegevuskava 2030 ellu kõigis asjakohastes poliitikavaldkondades, et edendada Euroopas majanduslikku ja sotsiaalset heaolu kestlikul viisil. ÜRO kestliku arengu eesmärgid on olnud meile orientiiriks majandustulemuste hindamisel, struktuursete probleemide väljaselgitamisel ning poliitiliste soovitude esitamisel ning see jääb nii ka edaspidi. Lisaks on jätkuvalt oluline see, et kestliku arengu tegevuskava rakendamise järelevalve põhineks Euroopa Liidu tasandil usaldusväärsetel statistilistel näitajatel ja Eurostati esitatud teabel. Lähiaastatel, pärast Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemi ajakohastamist, hakkab ELi statistika sotsiaalset heaolu ja keskkonnakestlikkust paremini kajastama. Kui mind ametisse kinnitatakse, tagan, et komisjon jätkab kestliku arengu eesmärkide saavutamiseks ELi ja liikmesriikide poolt tehtud edusammude hindamist.

Kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine, mille mõju ühiskonnale aina suureneb, nõuab jätkuvaid ja otsustavaid poliitikameetmeid. Euroopa rohelise kokkuleppe rakendamine jääb ka komisjoni järgmise koosseisu jaoks tähtsaks tegevussuunaks, et saavutada sihid ja eesmärgid, mille oleme endale ühiselt seadnud. Poliitika koordineerimine Euroopa poolaasta raames on aidanud ühildada asjaomaseid poliitjooni paremini kliimaeesmärkide saavutamiseks. Näiteks on Euroopa poolaasta raames toetatud energiasüsteemi ümberkuundamisele suunatud poliitikameetmeid ning tehtud kindlaks iga liikmesriigi reformi- ja investimisvajadused, vaadeldes nii pikaajalisi kui ka uusi valukohti, nagu tõusvad energiahinnad, üldine energiatõhusus, taastuvenergia- ja energiataristu olukord, kliimamuutustega kohanemine ning keskkonna ja ressursside säilitamine. Tagan kindlasti selle, et rohepöörde jääb ELi konkurentsistrateegia oluliseks mõõtmeks, sobitades selle suurema tootlikkuse kasvu ja sotsiaalse õiglusega nii, et makromajanduslik keskkond püsiks stabiilsena.

Konkurentsivõime koordineerimise töövahend tugedab sidusust ELi investeerimissuutlikkuse ja liikmesriikide riikliku poliitika vahel, viies need ühiste prioriteetide saavutamisel paremini kooskõlla, et need hakkaksid teineteist võimendama, nagu on osutatud minu vastuses küsimusele 4.

Lõpuks on oluline ka demokraatlik kontroll ning poliitika koordineerimise ja makromajandusliku järelevalve üle tuleb aru anda. Euroopa poolaasta on loodud selleks, et tegeleda ühiselt mureküsimustega, võtta käsile kõige pakilisemad probleemid ning suurendada liidu valmisolekut ja vastupidavust. Selle tõeline väärtus seisneb sidusrühmade ärakuulamises ja Euroopa peamiste huvide silmas pidamises. Kui soovime teha sisulisi muudatusi valdkondades, mis on inimeste jaoks kõige olulisemad, on hädavajalik teha koostööd sotsiaalpartnerite ja kodanikuühiskonnaga ning muidugi noorte eurooplastega. Õigusaktide ja poliitika tõhusaks rakendamiseks kohapeal, eriti kui tegemist on aeganõudvate ja keerukate probleemide ja reformidega, on väga oluline pidada liikmesriikide ja piirkondadega tõelist poliitilist dialoogi. Et reformid tõe poolest ellu viidaks ja kodanike elu päriselt paremaks muutuks, tuleb rõhuda liikmesriikide isevastutusele poliitiliste soovitude eest. Luban, et dialoogid liikmesriikide ja sidusrühmadega ei hakka toimuma ainult tuvastatud probleemide üle, vaid ka poliitikameetmete üle, mida saaks nende lahendamiseks võtta. Mul on soov tegeleda liikmesriikidesse tehtavaid tehnilisi ja poliitilisi missioone, tõhustada jätkuvalt koostööd ja suurendada veelgi poliitiliste soovitude tulemuslikkust. Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, pühendun ühtlasi komisjoni ja Euroopa Parlamendi vahel majanduse juhtimise teemal tiheda dialoogi edendamisele. Euroopa poolaasta pakub suurepärase võimaluse teha majanduse, tööhõive ja sotsiaalpoliitika valdkonnas tihedat koostööd.

Õiguskomisjoni küsimused

6. Haldus- ja aruandluskoormuse vähendamine

Teie missioonikirjas palutakse Teil teha ettepanekuid ELi õigusaktidest ja poliitikast tuleneva haldus- ja aruandluskoormuse vähendamiseks ning jälgida VKEde ja konkurentsivõime kontrolli rakendamist. Milline on teie arvamus järgmise kohta: i) millised peamised haldus- ja aruandluskohustused takistavad praegu Euroopa VKEde konkurentsivõimet ning ii) milliseid meetmeid tuleks võtta olemasolevate kohustuste digitaliseerimiseks, ühtlustamiseks ja lihtsustamiseks, et seda koormust tõendus põhised ja kestlikkuse eesmärgid kahjustamata vähendada?

Liigne halduskoormus muudab ELi õiguse ja programme rakendamise kõigi kasutajate jaoks raskeks, olgu tegu avaliku sektori asutuste, ettevõtete, kodanikuühiskonna organisatsioonide või kodanikega. Eelkõige pärsib see ettevõtete tootlikkust ja investeringuid ning vähendab Euroopa suutlikkust meelitada ligi välisinvesteringuid, ettevõtteid ja talente.

Praegu valmistab Euroopale muret konkurentsivõime, mistõttu tuleb meil kriitiliselt ja terviklikult läbi vaadata, kuidas ELi reeglid mõjutavad ettevõtete ja eelkõige VKEde suutlikkust tegutseda, pääseda ligi rahastamisele, investeerida, uuendada ja laiendada oma tegevust Euroopas. Peame looma lihtsama ja ettevõtjasõbralikuma regulatiivse keskkonna, seadmata ohtu oma poliitilisi eesmärgid ja standardeid. ELi õigusaktide rakendamine peab muutuma lihtsamaks. Muu hulgas tuleb paremini arvesse võtta ELi õigusaktide mõju tarneahelatele, eriti VKEde jaoks. Viimastel aastatel on vastu võetud õigusakte, mis keskenduvad suuretegevõtetele, kuid millega tegelikkuses tekitatakse kohustusi ka VKEdele. See on oluline ja keerukas valdkonnaüleline küsimus, millega soovin koos parlamendiga tegelema asuda, kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse.

Nende eesmärkide saavutamiseks kavatsen hakata koordineerima kaasvolinike tööd halduskoormuse vähendamisel ning õigusaktide rakendamisel ja lihtsustamisel. President Ursula von der Leyeni poliitiliste suuniste kohaselt tuleb kogu liidu õigustik kriitiliselt läbi vaadata. Tagan, et keskendumine jõupingutustes ja järeelmeetmetes kõigepealt Draghi ja Letta aruannetes ning komisjoni hiljutistes konsultatsioonides kindlaks määratud peamistele prioriteetidele. Selles vallas hakkame tegema koostööd heaolu ja tööstusstrateegia eest vastutava juhtiva asepresidendiga, et vähendada arvukaid tõkkeid, mis killustavad ühtset turgu ning takistavad Euroopas VKEde kasvu ja laienemist.

Kui mind ametikohale kinnitatakse, võtan kiiresti kasutusele poliitilistes suunistes sätestatud uued lihtsustamis- ja rakendusvahendid (vt ka vastused küsimustele 7 ja 11). Kannan hoolt selle eest, et need vahendid oleks kasutajakesksed. Toetan oma kolleege nende vastutusalasasse kuuluva liidu õigustiku stressitestimisel, püüdes kõrvaldada aegunud, dubleerivad, üleliigsed ja ebatõhusad õigusnormid, sealhulgas need, mis käsitlevad aruandlusnõudeid. Kavatsen jätkuvalt järgida rangeid standardeid ning edendada paremat õigusloomet, proportsionaalsust ja subsidiaarsuse põhimõtet. Kõik see peab põhinema põhjalikul analüüsil ning VKEdelt ja teistelt ettevõtjatelt ning sidusrühmadelt saadaval tagasisidel.

Selle tulemuseks on rida sihipäraseid lihtsustamismeetmeid ELi õigustiku kõigis sektorites. Mõned neist meetmetest on seadusandlikud, teised aga tehnilised selgitused ja suunised. Nendesse jõupingutustesse kutsutakse andma oma panust ka Euroopa ametiasutusi ja ameteid. Aja jooksul muutub õigusaktide rakendamine sel viisil lihtsamaks, võimaldades edendada kestlikku majanduskasvu, konkurentsivõimet ja heaolu.

Digiülemineku puhul olen täielikult pühendunud selle potentsiaali ärakasutamisele: tehisintellekt, andmete standardimine ja automatiseerimine aitavad kõik regulatiivset koormust vähendada. Jälgin tulevase halduskoormuse vähendamiseks valvsalt, et komisjoni uued ettepanekud tugineksid põhimõtetele „vaikimisi digitaalne“ ja „ainult üks kord“. Praeguste õigusaktide stressitestides pööratakse suurt tähelepanu paberi asemel digilahenduste kasutamisele. Minu eesmärgiks on asendada vormidel põhinev aruandlus standarditud andmepõhise aruandlusega, kasutades ära koostalitlusvõimelisi automatiseeritud vahendeid. Selleks hakkab tegema tihedat koostööd tulevase tehnoloogilise suveräänsuse, julgeoleku ja demokraatia eest vastutava juhtiva asepresidendiga.

Samuti alustan koostööd asjaomaste volinikega, et viia ellu digialgatusi, mis muudavad VKEde ja teiste ettevõtete ning inimeste elu lihtsamaks, näiteks e-platvormide laiem kasutamine aruandluseks ja äritegevuseks vajalike andmete kogumiseks ja jagamiseks, arendades edasi andmeruume, digikukrut ja muid digilahendusi, mida komisjon haldusasutustele ja ettevõtjatele pakub. Samuti on oluline, et kaasseadusandjad lepiksid kiiresti kokku asjakohastes pooleliolevates algatustes, nagu digiajastu käibemaks ja e-arveldamine.

Lisaks arendan välja tugevdatud VKEde ja konkurentsivõime kontrolli ning tagan selle järjepideva kohaldamise kõigi uute seadusandlike algatuste puhul.

7. Rakendamine ja lihtsustamine

Ettevõtluse lihtsustamiseks ja ühtse turu süvendamiseks teeb ametisseastuv president igale volinikule ülesandeks õigusaktide lihtsustamise ja rakendamise, nagu on sätestatud tema poliitilistes suunistes järgmisele Euroopa Komisjoni koosseisule (2024–2029). Lisaks on volinikukandidaatide missioonikirjades kirjeldatud, kuidas peaks toimuma horisontaalne lihtsustamine ja rakendamine kõiki valdkondi hõlmavalt. Lihtsustamise kontekstis on kõiki valdkondi läbiv eesmärk vähendada aruandluskohustust vähemalt 25 % ja VKEde puhul vähemalt 35 %. Need horisontaalsed ülesanded hõlmavad ka rakendamiseiga seotud dialooge sidusrühmadega ning täitmise tagamist ja rakendamist puudutavate iga-aastaste eduaruannete koostamist iga voliniku pädevusse kuuluvate valdkondade kohta, mille koordineerimisse ja ettevalmistamisse kaasatakse otseselt rakendamise ja lihtsustamise volinik.

Kas võiksite nende horisontaalsete eesmärkide saavutamiseks täpsustada, kuidas need konkreetsete meetmed ja meetodid, mida Teil on kavas nimetatud küsimusega seoses võtta ja rakendada, on parema õigusloome tegevuskava mõttes uuenduslikud, kaasa arvatud see, kuidas eespool nimetatud valdkondlikud eduaruanded on seotud komisjoni aastaaruandega Euroopa Liidu õiguse kohaldamise järelevalve kohta, kuidas riigi tasandil rakendamist õigeaegselt jälgitakse ja kuidas kohaldatakse tuvastatud rikkumise suhtes asjakohaseid täitmise tagamise meetmeid?

Presidendi poliitiliste suuniste kohaselt on õigusaktide rakendamine ja lihtsustamine uue komisjoni peamisi prioriteete. ELis on nüüdseks kehtestatud mitu õigusakti, millega seatakse selles vallas nõudlikud sihtmärgid. Järgnevalt mõned näited: paketi „Eesmärk 55“, digikümneni kavas, Euroopa sotsiaalõiguste samba tööhoive, oskuste ja vaesusega seotud eesmärkides ning kestliku arengu eesmärkides on kõigis sätestatud arvulised sihttasemed, mis tuleb sageli saavutada 2030. aastaks. See nõuab ühiseid jõupingutusi, et EL oleks kokku lepitud ülesannete kõrgusel. Komisjoni poolelt kaasatakse sellesse kogu kolleegium.

Nagu ma oma eelmises vastuses märkisin, võtan kiiresti kasutusele poliitilistes suunistes sätestatud uued lihtsustamis- ja rakendamisvahendid. Jälgin kehtivate õigusnormide stressitestimist, mida iga volinik ja osakond läbi viivad, ning kooskõlastan koostööd teiste volinikega, et teha ettepanekuid õigusaktide lihtsustamiseks, konsolideerimiseks ja kodifitseerimiseks.

Stressitestide sisendina võtab komisjon kasutusele kaks uut vahendit: rakendamisalased dialoogid, mida iga kolleegiumi liige hakkab pidama sidusrühmadega vähemalt kaks korda aastas, ning olukorra kontroll ehk selle kontrollimine, kuidas ettevõtted ja haldusasutused õigusnorme kohapeal kohaldavad. Tulemuste põhjal esitab komisjon konkreetsete ettepanekuid halduskoorma kergendamiseks ja vähendamiseks ning koostab loetelu hindamistest, mille tulemusi hakatakse igal aastal koos komisjoni tööprogrammiga esitama. Nende hindamiste puhul vaadeldakse üksikuid õigusakte või korraka mitut õigusakti, mis on teatavate sektorite või valdkondade puhul asjakohased (toimivuskontroll).

Samuti on selle protsessi abil kavas täita kohustust vähendada aruandlusnõudeid vähemalt 25 % ja VKEde puhul vähemalt 35 %. Ettevalmistusetapis tagan, et kasutada on usaldusväärne lähtetase. Soovin saavutada seda, et ettevõtjad ja teised sidusrühmad tunneksid neid selle tegevuse tulemusi oma igapäevategevuses ning neil jääks rohkem aega selleks, et keskenduda innovatsioonile, äritegevuse laiendamisele ja Euroopas uute töökohtade loomisele.

Anname Euroopa Parlamendile aru nii poliitilistest kui ka tehnilistest edusammudest. Volinikud koostavad ja esitavad asjaomastele Euroopa Parlamendi komisjonidele ja nõukogu koosseisudele igal aastal eduaruanded õigusaktide rakendamise ja täitmise tagamise kohta. Minu ülesandeks jääb nende jõupingutuste koordineerimine ja selle tagamine, et aruteludele järgneksid asjakohased järelemeetmed.

Õigusaktide rakendamise vallas alustan tööd selle nimel, et hõlbustada ELi poliitika elluviimist kohapeal. See hõlmab nii liikmesriikide toetamist, kuid ka valmisolekut võtta õigusaktide täitmise tagamiseks täiendavaid meetmeid. Komisjon soovib ühtlasi laiendada liikmesriikidele antavaid praktilisi ja tehnilisi tugimeetmeid, sealhulgas tehnilise toe instrumendi kaudu, ning kaasata rohkem ELi osalejaid õigusaktide rakendamise prioriseerimisesse ja stimuleerimisse. Õigusaktide rakendamist aitaks hõlbustada tihedam koostöö liikmesriikidega, et hoida ära probleemide esilekerkimist. Rakendamisalaste dialoogidega saab teha kindlaks rakendamist takistavad asjaolud ja leida parima viisi nende kõrvaldamiseks.

Samuti jäävad kasutusele rikkumismenetlused. Kui selgub, et liikmesriik ei soovi kokkulepitud õigusnorme rakendada, ei kõhkle komisjon neid kasutamast. Ka ELi õiguse süsteemse rikkumise puhul jätkub täitmise tagamise meetmete võtmine. Praegu on käimas üle 1500 rikkumismenetluse. 2023. aastal alustas komisjon rekordilisel arvul kohtuasju, mis nõuavad Euroopa Kohtult rahalise karistuse määramist (45).

8. 2016. aasta institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe uuendamine

Õigusaktide lihtsustamise ja ühtlustamise ning nende rakendamise kontekstis teeb ametisseastuv president oma poliitilistes suunistes järgmisele Euroopa Komisjoni koosseisule (2024–2029) ettepaneku uuendada 2016. aasta institutsioonidevahelist parema õigusloome kokkulepet, nii et iga institutsioon hindaks oma muudatusettepanekute mõju ja maksumust ühtemoodi. Üks rakendamise ja lihtsustamise volinikule antud eriülesandeid on juhtida läbirääkimisi uuendatud institutsioonidevahelise kokkuleppe üle.

Milliseid konkreetseid ettepanekuid Te kavatsete institutsioonidevahelise parema õigusloome kokkuleppe muutmiseks esitada, sealhulgas mõjuhinnangute sõltumatuse ja läbipaistvuse ning õiguskontrollikomitee rolli kohta, samuti komisjoni võetud kohustuse kohta teha enne ettepaneku esitamist mõjuhinnang, kui see on parema õigusloome tegevuskava kohaselt vajalik, ning kuidas need muudatused mõjutavad õigusloomeprotsessi tõhusust ja otsustuspädevuse tasakaalu?

Peaaegu kümme aastat tagasi tulid kolm institutsiooni kokku, et leppida kokku läbipaistvates ja tõenduspõhistes poliitikakujundamise põhimõtetes. Selle tähendusriikka žestiga võtsime ühise vastutuse edendada poliitikaeesmärkide saavutamiseks rakendatavate liidu õigusaktide kvaliteeti.

Sõlmitud kokkuleppega struktureeriti institutsioonide tegevust ja väljendati ühist veendumust, et õigusaktide kvaliteedi parandamiseks peavad kolm institutsiooni tegema õigusloome tsüklis lojaalset ja läbipaistvat koostööd. Kokkuleppes tunnistatakse mitmel puhul, et õigusloome parandamise, programmitöö, läbipaistvuse suurendamise ja koordineerimise parandamise, delegeeritud ja rakendusaktide rakendamise ning õigusaktide lihtsustamise valdkonnas on Euroopa Parlamendi demokraatlik vastutus väga tähtis.

Viimastel aastatel oleme seda kokkuleppe sätteid mitmel puhul rakendanud, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukoguga peetava dialoogi puhul nii enne kui ka pärast tööprogrammi vastuvõtmist, iga-aastase programmitöö raames ning seoses komisjoni kohustustega koostada mõjuhinnanguid ja teha muid hindamisi. Komisjoni hinnangul on kokkuleppe enamikus aspektides hästi toimunud.

Olen siiski kooskõlas poliitiliste suunistega veendunud, et seda tööd saab veelgi paremini teha, eelkõige parema õigusloome ja lihtsustamise põhimõtete ja eesmärkide kohaldamisel. Komisjoni jaoks on tähtis pragmaatilisel viisil tagada, et iga institutsioon hindab proportsionaalselt komisjoni ettepanekusse tehtavate oluliste muudatuste mõju. Minu ettepanek on jõuda koostöö käigus ühisele arusaamale selle üle, milline muudatus on oluline, et määrata kindlaks, kuidas seda hinnata tuleks. Samuti soovin teha parlamendiga koostööd, et leida mõju ja kulude hindamiseks ühine meetodika. See parandaks kaasseadusandjatele õigusloomeprotsessi käigus kättesaadava teabe kvaliteeti, kuid ei piiraks ega kahjustaks nende poliitilisi volitusi.

Olen kindel, et koos töötades suudame leida nende eesmärkide saavutamiseks praktilisi lahendusi, tagades täieliku läbipaistvuse ja austades õigusloomeprotsessi demokraatlikke põhimõtteid, ilma et see muudaks õigusaktide vastuvõtmise liiga pikaajaliseks.

Kohustun tagama, et minu kaasvolinikud täidavad kokkuleppes sätestatud nõuet, et märkimisväärse majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnamõjuga uutele ettepanekutele tuleb lisada mõjuhindang, milles vaadeldakse, kuidas poliitikaeesmärke tõhusalt ja läbipaistvalt saavutada.

Kooskõlas kokkuleppe asjaomase sättega jätkab õiguskontrollikomitee komisjoni mõjuhindangute objektiivse kvaliteedikontrolli tegemist. Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, järgin täielikult õiguskontrollikomitee sõltumatust ja erapooletust ning head tava mitte arutada mõjuhindanguid ja hindamistoimikuid üksikute sidusrühmadega. Õiguskontrollikomitee on olnud komisjoni otsustusprotsessi jaoks hindamatuks abimeheks, tagades selle, et kolleegiumi ettepanekute aluseks on usaldusväärset tõendusmaterjalil põhinevad ja kvaliteetsed mõjuhindangud, hindamised ja toimivuskontrollid. Seniseid edusamme tuleb veelgi tugevdada, nii et õigusaktide kvaliteedi kontroll oleks professionaalne ja erapooletu. Õiguskontrollikomiteesse peab kogu aeg kuuluma liikmeid, kellel on ulatuslikud eksperditeadmised kolmes peamises analüüsivaldkonnas: majandus, sotsiaalvaldkond ja keskkond. Komitee koosseisu tasakaalustatus annab lisatagatise, et ettepanekute peamisi mõjusid analüüsitakse põhjalikult.

Lisaks omistan suurt tähtsust läbipaistvusele. Rangete läbipaistvusstandardite järgimiseks kavatsen tagada, et iga õigusakti ettepaneku juures oleks kättesaadavad ka õiguskontrollikomitee arvamused ja dokumendid, säilitades samal ajal piisava otsustusruumi.

Eelarvekomisjoni küsimused

9. Taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamine on ajakavast maas, mis toob kaasa ELi vahenditest ilmajäämise ohu.

Kuidas kavatsete kiirendada rahastu rakendamist, tagades samal ajal rakendamise kvaliteedi ja kohaldatava õigusraamistiku järgimise, võttes eelkõige arvesse kontrollikoja eriaruannet 13/2024? Mida näitavad Teie varasemad kogemused – nimelt mis on toimunud ja mida tuleks selle vahendi ülesehituses parandada, et tagada lisaväärtus, territoriaalne tasakaal ja eri institutsioonide rolli austamine?

Märkimisväärne osa rahastu eluea esimesest poolest on olnud pühendatud 27 taaste- ja vastupidavuskava üle läbirääkimiste pidamisele ja nende vastuvõtmisele. Seejärel vaadati kavade põhjalikult läbi, et võtta arvesse uusi probleeme, mis tulenesid Venemaa provotseerimata agressioonist Ukraina vastu vallandunud energiakriisist. Hoolimata enneolematute kriiside kuhjumisest lühikesele ajaperioodile, kulgeb taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamine üldjoontes kavakohaselt. Rahastu rakendamisega alustati 2021. aastal ja praeguseks on juba rohkem kui 50 % heaks kiidetud kavadele antud toetusest välja makstud. Kokku on toetuste ja laenukena kasutusele võetud 41 % vahenditest ning liikmesriigid on saavutanud 1682 eesmärki ja sihti. Maksete taotlemine on märkimisväärselt kiirenenud pärast seda, kui eelmisel aastal jõudis lõpule kavade läbivaatamine ja neile lisati REPowerEU peatükk (2023. aastal 23 maksetaotlust ja 2024. aastal hinnanguliselt 45 taotlust). Eelduste kohaselt makstakse rahastust 2024. aasta lõpuks välja kokku 300 miljardit eurot, mis vastab peaaegu poolele taaste- ja vastupidavusrahastu kinnitatud rahastamispaketist. Samal ajal on rahastu rakendamise aeg väga piiratud, mistõttu on oluline rakendamist veelgi kiirendada. Peaktime ühiselt pöörama tähelepanu sellele, et taaste- ja vastupidavuskavade rakendamine oleks õigeaegne ja jõuaks lõpule 2026. aasta lõpuks.

Inimeste hüvanguks toimiva majanduse valdkonna juhtiva asepresidendina olen taganud, et komisjon jälgib tähelepanelikult taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamist igas liikmesriigis, sealhulgas konsulteerides sidusrühmade ning kohalike ja piirkondlike omavalitsustega, ning olen teinud tekkivate probleemide lahendamisel ning viivituste ärahoidmiseks ja vähendamiseks nendega tihedat koostööd. Kui mind nimetatakse majandus- ja tootlikkuse voliniku ametikohale, tagan ma, et neis valdkondades jätkuvad jõupingutused ning süvenevad konsultatsioonid sidusrühmade ning kohalike ja piirkondlike omavalitsustega.

Kuigi vahendite kasutamist tuleb kiirendada, ei tohiks see toimuda eesmärkide ja sihtide hindamise kvaliteedi ega kavade püüdlikkuse arvelt. Kui see on rakendamise kiirendamiseks kasulik, võivad liikmesriigid taotleda oma kavade osalist muutmist ja komisjon toetaks seda. Halduskoormuse vähendamiseks ning taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete rakendamise lihtsustamiseks ongi komisjon astunud viimasel ajal samme kavade muutmise lihtsustamiseks ja täpsustanud tingimusi, mille alusel saavad liikmesriigid kavade muutmist taotleda. Liikmesriigid võivad taotleda kava muutmist ka põhimõttelisemates küsimustes, sealhulgas tervete meetmete

asendamist, kuid ainult tingimusel, et algseid pürgimusi ei pehmendata ja kõik hindamiskriteeriumid on endiselt täidetud. Komisjon jätkab koostööd liikmesriikidega, et leida lahendused, mis tagavad kavade kvaliteedi ja võimaldavad neid õigeaegselt rakendada.

Euroopa Kontrollikoda, kes on taaste- ja vastupidavusrahastut mitmel korral auditeerinud, on toonud esile selle vourused ja mõned parandamist vajavad valdkonnad. Mõni aeg tagasi kritiseeris kontrollikoda seda, et taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite väljamaksmine ja kasutuselevõtt on aeglane, kuigi kontrollikoda ei võtnud oma analüüsis arvesse väljamaksete märkimisväärsset kiirenemist ja edenemist 2024. aastal. Komisjon on heaks kiitnud ja rakendanud enamiku kontrollikoja poolt taaste- ja vastupidavusrahastu kohta antud soovitudest.

Taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisega saadud kogemused on näidanud, kui tõhusad on taaste- ja vastupidavusrahastu vahendid olnud ELi ühiste prioriteetide toetamisel ning peamiste kauaoodatud struktuurireformide rakendamisel. Taaste- ja vastupidavuskavadega on saavutatud veenvaid edusamme kõigis kuues sambas, millele rahastu on rajatud, eelkõige rohe- ja digipöörde ning sotsiaal-majandusliku lähenemise vallas. Taaste- ja vastupidavusrahastu loomisel oli kaks peamist eesmärki: toetada majanduse taastamist ja suurendada vastupidavust.

Võib öelda, et majanduse taastamisel on taaste- ja vastupidavusrahastu olnud edukas. See on aidanud suurendada avaliku sektori investeeringuid, mis on kriisijärgses olukorras enneolematu tulemus, vähendanud riigivõlakirjade tootluse vahet ja kasvatanud usaldust ELi vastu kriisiolukorras. Tulevikku vaadates peaksid taaste- ja vastupidavusrahastu reformid ja investeeringud liikmesriikide kasvupotentsiaali veelgi suurendama. Kuigi tervikliku hinnangu andmiseni läheb veel aega, on juba praeguseks palju näiteid investeeringutest ja reformidest, millel on kohapeal selgelt positiivne mõju.

Teise eesmärgi, vastupidavuse suurendamise osas on taaste- ja vastupidavusrahastu aidanud ette võtta enneolematud reformid. On saanud selgeks, kui kasulik on kombineerida reforme ja investeeringuid ning tugineda väljamaksete tegemisel kindlate väljundite ja tulemuste saavutamisele, mitte kantud kuludele. See on juba praeguseks kaasa toonud ELi prioriteetidega seotud oluliste reformide arvu märkimisväärse suurenemise, mida EL on Euroopa poolaasta raames püüdnud mitmeid aastaid saavutada. Näiteks rohe- ja digimeetmete märkimisväärne osakaal kõigis kavades soodustab kahtlemata Euroopa rohe- ja digipööret, samas kui investeeringud ümber- ja täiendusöppesse aitavad tööjõul muutuvate turutingimustega paremini kohaneda.

Tänu oma laiiale kohaldamisalale ja ühtsetele normidele on taaste- ja vastupidavusrahastu võimaldanud paindlikult kohaneda uute väljakutsetega. Samal ajal on loomulikult vaja vigadest õppida ning taaste- ja vastupidavusrahastu vahehindamisel sai selgeks, kuidas saaks seda täiustada. Eelkõige on vaja muuta süsteem veelgi läbipaistvamaks ja lihtsamaks. Praeguseks on avalikult kättesaadavad andmed taaste- ja vastupidavusrahastu 100 suurima lõppsaaja kohta igas liikmesriigis ning andmeid ajakohastatakse kaks korda aastas. Loodud on avalik tulemustabel ja kaardirakendus, kust võib leida üksikasjalike rakendusandmeid. Tulevikus kaalub komisjon jätkuvalt kõiki taaste- ja vastupidavusrahastu määru kohaseid võimalusi, kuidas läbipaistvust suurendada, võttes samas piisavalt arvesse mõju halduskoormusele.

Piirkondliku tasakaalu seisukohast on taaste- ja vastupidavusrahastu aidanud tänu oma jaotamis põhimõttele ja keskendumisele Euroopa poolaasta riigipõhiste soovitudele ja ELi ühiste prioriteetidele hoida ära majanduslikke ja sotsiaalseid erinevusi pandeemia järel ning see peaks tugevdama lähenemist üle kogu ELi. Taaste- ja vastupidavusrahastu piirkondlik mõõde ei ole aga kõigis riiklikes kavades võrdselt välja arendatud ega piisavalt sügav, sest riiklikud kavad on koostatud erandlikes oludes. Sellegipoolest on piirkondlikud ja kohalikud sidusrühmad taaste- ja vastupidavusrahastu reformide ja investeeringute elluviimisel olulised osalejad ja toetusesaajad. Seega tuleks leida võimalusi tagada nende osalemine rahastu rakendamises ja parandada nende haldussuutlikkust.

Ka ELi järgmise pikaajalise eelarve koostamisel võib komisjon lähtuda ettepanekute tegemisel mõnest taaste- ja vastupidavusrahastu edukast elemendist, näiteks reformide ja investeeringute ühendamisest. Üks elemente, mis aitaks taaste- ja vastupidavusrahastut täiustada, on piiriüleste projektide hõlbustamine. Hoollimata sellest, et taaste- ja vastupidavuskavadesse on lisatud mitu üleeuroopalist huvi pakkuvate tähtsate projektidega seotud meetet ja REPowerEU peatükkidega on lisatud piiriüleste meetmeid, ei ole rahastu riigipõhine juhtimine võimaldanud piisavalt edendada piiriüleste koostööd. Samal ajal on oluline täielikult järgida partnerluse põhimõtet ning anda piirkondlikele ja kohalikele omavalitsustele piisav vastutus, et kindlustada selle peamine aluslepingute kohane eesmärk: vähendada piirkondlike erinevusi.

Institutsioonidevahelise koostöö seisukohast saab kinnitada, et komisjon on teinud taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisel Euroopa Parlamendi ja nõukoguga väga tihedat koostööd. Mul on olnud privileeg esindada koos majandusvolinikuga komisjoni kõigil 16 parlamendiga peetud taaste- ja vastupidavusrahastu alase dialoogi kohtumisel ning komisjoni talitused on osalenud enam kui 30-l Euroopa Parlamendi taaste- ja vastupidavusrahastu töörühma koosolekul. Samuti on komisjon esitanud parlamendile iga päev õigeaegset ja põhjalikku teavet rahastu rakendamise kohta. See on läinud tunduvalt kaugemale taaste- ja vastupidavusrahastu määruuses sätestatud ametlikest aruandlusõuetest. Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, tagan koostöös ühtekuuluvuspoliitika ja reformide eest vastutava juhtiva asepresidendiga, et komisjon jätkab taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamist kõige läbipaistvamal ja vastutustundlikumal viisil.

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni küsimused

10. Kuidas kavatsete tagada, et parema õigusloome tegevuskava rakendamine aitab parandada tööhõive olukorda kogu ELis ja tagab ELi tööõiguse kohaldamise, samuti selle, et tööalased õigused ja sotsiaalsed standardid selle tulemusena ei vähene ning edasiste seadusandlike algatuste tegemine ja Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava, sealhulgas selle peamiste eesmärkide rakendamine poleks takistatud? Milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete võtta, et tugevdada ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise järelevalvet ELis?

Olen jätkuvalt pühendunud sotsiaalse õigluse ja tugevama sotsiaalse turumajanduse tagamisele Euroopa Liidus. Komisjoni eesmärgiks on säilitada ranged töö- ja sotsiaalsed standardid ning saavutada ELi 2030. aasta tööhõive- ja sotsiaaleesmärgid ning jätkata Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamist ja uuendada vastavat tegevuskava. Nende eesmärkide saavutamiseks on siiski vaja, et mõningaid õigusnorme ja poliitikameetmeid oleks lihtsam rakendada ja täita, mis ongi komisjoni lihtsustamispüüdluste peamine mõte.

President Ursula von der Leyeni seatud prioriteedid – edendada ELi konkurentsivõimet ja tootlikkust, lihtsustada kehtivaid õigusnorme ning vähendada haldus- ja aruandluskoormust – ei seisne ei dereguleerimises ega rangete standardite vähendamises. Eesmärgiks on hoopis luua kõigile eurooplastele rohkem ühist heaolu, sealhulgas elatustaseme jätkuva tõstmise ja sotsiaalõiguste samba rakendamise kaudu.

ELi konkurentsivõime tugineb täielikult sotsiaalse turumajanduse mudelile. Talente ja investeringuid aitavad Euroopasse meelitada hea haridus, tervishoid ja sotsiaalsed turvavõrgud. Neid eeliseid tuleb vajadust mööda kindlustada ja tugevdada. Kui mind nimetatakse konkurentsivõime ja tootlikkuse ning rakendamise ja lihtsustamise voliniku ametikohale, kavatsen jätkuvalt hoida tööhõive- ja sotsiaalpoliitikat mõlemas oma vastutusallas kesksel kohal, tuginedes oma ulatuslikele kogemustele sotsiaaldialoogi ja sotsiaalõiguste samba rakendamise valdkonnas.

Samas on Mario Draghi hiljutine aruanne olnud Euroopale häirekellaks, mis viitab vajadusele seista üksteisele lähemal, kõrvaldada tõkked, mis killustavad ühtset turgu, ning tagada õigusaktide tulemuslikkus nii, et see ei koormaks asjatult inimesi ega ettevõtjaid. Seetõttu oleme jõudmas uude institutsioonilisse tsüklisse selge plaaniga: tagada oma kaugeleulatuvad eesmärgid, sealhulgas 2030. aasta tööhõive- ja sotsiaaleesmärgid, pakkudes töötajatele ja ettevõtetele vajalikku tuge. See nõuab tihedat koostööd majandus- ja sotsiaalküsimustes ning sunnib pidama sotsiaalpartneritega korrapärast dialoogi, et stimuleerida tootlikkust ja konkurentsivõimet, lihtsustada ELi õigusnorme, edendada digitaliseerimist ja minimeerida halduskoormust.

Ühtse turu toetamisel ja kvaliteetsete töökohtade tagamisel on oluline koht ELi tööõigusel. Minu ja volinik Schmiti juhtimisel oleme viimastel aastatel teinud märkimisväärseid edusamme, võttes vastu sellised olulised vahendid nagu läbipaistvate ja prognoositavate töötingimuste direktiiv, miinimumpalga direktiiv ja platvormitöö direktiiv. Need vahendid valmistati ette kooskõlas parema õigusloome põhimõtetega. Minu koordineerimisel hakatakse tugevdama konkurentsivõime ja VKE-testi ning vähendama kohustuslikku aruandluskoormust, ent mitte selleks, et pidurdada ELi edasist sotsiaalset arengut. Nende eesmärgiks on hoopis anda ettevõtjatele, töötajatele ja kodanikele rohkem vaba aega, et nad saaksid keskenduda innovatsioonile, oma täieliku potentsiaali realiseerimisele, äritegevuse laiendamisele ning rohkemate ja paremate töökohtade loomisele.

Samuti püüame tagada, et õigusaktide mõjuhindangutes võetaks arvesse sotsiaalset mõju, sealhulgas võimaluse korral jaotuslikku mõju.

Euroopa poolaasta puhul on oluliselt tugevdatud sotsiaalset mõõdet ning komisjonil on kavas lähtuda liikmesriikide majanduslike ja sotsiaalsete suundumuste jälgimisel ning riigipõhiste soovituste esitamisel integreeritud lähenemisviisist. Selleks annan aru otse presidendile ning teen tihedat koostööd inimeste, oskuste ja valmisoleku eest vastutava juhtiva asepresidendiga.

2024. aasta Euroopa poolaasta tsükli võttis komisjon juba kasutusele sotsiaalse lähenemise raamistiku põhimõtted, et tugevdada ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ohustavate riskide hindamist liikmesriikides. Kui mind ametikohale kinnitatakse, jätkan sotsiaalse lähenemise raamistiku rakendamist, muu hulgas lähtuvalt sätetest, millega integreeritakse sotsiaalõiguste sammu uude majanduse juhtimise raamistikku.

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni küsimused

11. Kuidas kavatsete saavutada kehtivate ELi õigusaktide põhjaliku hindamise, et tuvastada ja käsitleda kattuvusi, ning kuidas kaasate protsessi sidusrühmi? Millised õigusloomevaldkonnad on lihtsustamise kontekstis prioriteetsed ja milliseid konkreetseid meetmeid kavatsete soovitada, et vähendada ELi ettevõtjate haldus- ja aruandluskoormust, kahjustamata seejuures ELi tarbijakaitsestandardeid? Kuidas integreerite killustumise probleemiga tegelemisel ühtse turu kontrolli uude konkurentsivõime koordineerimise vahendi raamistikku, et rõhutada ELi meetmete, sealhulgas õigusaktide kasulikkust ühtse turu ja ELi tarbijate jaoks?

Poliitilistes suunistes on president teinud igale volinikule ülesandeks teha ELi õigustiku stressitest. Stressitesti tulemuste põhjal teeb komisjon ettepaneku kattuvuste ja vastuolude kõrvaldamiseks, andmata järele ELi rangete standardite arvelt. Seepärast võtan koostöös teiste volinikega ette ulatusliku töö vaadata läbi õigusaktide loetelu ning lihtsustada, kodifitseerida ja konsolideerida ELi õigusakte. See töö hõlmab järk-järgult kogu õigustikku, sealhulgas eelmisel ametiajal esitatud õigusakte.

Lähtepunktiks on teave ja teadmised, mida oleme sidusrühmadelt 2023. aastal sihtkonsultatsioonide, suhtluse ja spetsiaalse tagasisidekorje kaudu saanud.

Kõige sagedamini nõudsid sidusrühmad aruandluse lihtsustamist ja kattuvuste kõrvaldamist. Lisaks nõuti rohkem suuniseid, digitaliseerimist ja sujuvamaid andmevooge. Samuti rõhutasid sidusrühmad, kui oluline on tagada õigusnormide lihtsus ja proportsionaalne kohaldamine. VKEd on rõhutanud vajadust järgida põhimõtet „kõigepealt mõtle väiksel“.

Selline tagasiside annab komisjoni tööle kindla aluse, kuid meil on kavas minna kaugemale. Minu juhtimisel hakatakse rakendada uusi ja põhjalikumaid viise, kuidas tulemuste saavutamiseks sidusrühmadega suhelda. Nagu kirjeldasin oma vastustes õiguskomisjoni küsimustele, hakkab iga volinik kohtuma sidusrühmadega vähemalt kaks korda aastas, et arutada õigusaktide rakendamist ja lihtsustamist. Üks vahenditest, mida ELi õigustiku stressitestides kasutada ongi rakendamisalased dialoogid, kindlustades samal ajal oma poliitilised eesmärgid ja ranged standardid.

Selle kõrval on kavas töötada välja olukorra kontrollid, millega jälgida, kuidas toimub rakendamine kohapeal. Komisjoni talitused teevad tihedat koostööd ELi õigusnormide rakendamises osalevate ettevõtjate, haldusasutuste ja muude sidusrühmadega, et leida ja lahendada praktilisi küsimusi, nagu loamenetlused ning lubade väljastamise ja nõuete täitmise järelevalvega seotud halduskoormus.

Stressitestidel on kaks väljundit. Esmalt saab nende abil teha kindlaks õigusaktide lihtsustamise ja ratsionaliseerimise sihtmeetmed, mida komisjon saab kohe võtta. Kui analüüsiks on vaja rohkem aega, järgnevad sellele hindamised ja toimivuskontrollid, millega teha kindlaks dubleerimist, kattuvust ja ebatõhusust. Kõige olulisemad ettepanekud lisatakse igal aastal komisjoni tööprogrammi.

Konkurentsivõime koordineerimise töövahendiga teiseks teatakse kogu ELi hõlmavad konkurensiprioriteedid kooskõlastatud riiklikuks poliitikaks, tagades iga strateegilise prioriteedi jaoks avaliku ja erasektori rahastuse. Konkurentsivõime koordineerimise töövahendi ja Euroopa Konkurentsivõime Fondi üldiseks eesmärgiks on tugevdada sidusust ELi investeerimissuutlikkuse ja liikmesriikide poliitika vahel. See võimaldaks tegutseda ühtsel turul suurema kindluse, prognoositavuse ja mastaabiga.

Kuna töövahendi rakendamiseks vajalik töö ei ole veel alanud, ei ole praegu võimalik selle peamisi komponente esile tuua. Aga nagu on rõhutatud viimases iga-aastases ühtse turu ja konkurentsivõime aruandes, on ELi konkurentsivõime põhitelgedeks ühtne turg ja laiem ettevõtluskeskkond. Ühtse turu abil peaks olema võimalik mastaabisäästu veelgi suurendada, meelitada ligi rohkem välismaiseid otseinvesteeringuid, luua ettevõtjatele arenguks ja töökohtade loomiseks paremaid tingimusi ning tagada tarbijatele paremad hinnad, tagades samal ajal kõrgel tasemel tarbijakaitse. Peame tagama, et EL kasutaks täielikult ära oma majandusliku ja sotsiaalse potentsiaali.

Vt ka vastus küsimusele 4 konkurentsivõime koordineerimise vahendi ja Euroopa Konkurentsivõime Fondi kohta.

Põhiseaduskomisjoni küsimused

12. Millal kavatsete alustada uusi läbirääkimisi lihtsustamist ja paremat õigusloomet käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe üle ning millised institutsioonidevahelise kokkuleppe valdkonnad (või osad) tuleks Teie arvates läbi vaadata? Milliseid meetmeid peate vajalikuks, et saavutada parema õigusloome eesmärgid uute algatuste, sealhulgas delegeeritud õigusaktide ja rakendusaktide ettevalmistamisel? Kas olete valmis toetama parlamendi algatuse laiendamist kehtivate õigusaktide muutmisele ja tühistamisele?

Kuidas kavatsete jätkata vajalikku dialoogi parlamendiga Euroopa Liidu lepingu artikli 17 lõikes 1 sätestatud iga-aastase ja mitmeaastase programmitöö ja paremat õigusloomet käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe mitmeaastase programmitöö sätete kontekstis, et koostada kolme institutsiooni ühised järeldused, mis peegeldavad tegelikku kolmepoolset kokkulepet seadusandlikuks perioodiks?

Palun vaadake ka vastust küsimusele 8.

Institutsioonidevaheline parema õigusloome kokkulepe aitab institutsioonidevahelist koostööd tublisti süvendada, mis võimaldab saavutada kodanike ja ettevõtjate jaoks vajalikud poliitikaeesmärgid tõhusalt ja ilma tarbetu halduskoormuseta. Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, teen ettepaneku alustada üheskoos tööd selle lepingu uuendamiseks, et kinnistada veelgi läbipaistva ja tõenditel põhineva poliitikakujunduse tava.

Tuginedes president Ursula von der Leyeni esitatud rakendamis- ja lihtsustamisesmärkidele, on komisjoni peamine prioriteet leida pragmaatilised viisid, kuidas tagada, et iga institutsioon hindaks proportsionaalselt mõju, mis on seotud nende poolt komisjoni ettepanekusse tehtud oluliste muudatustega. Minu ettepanek on jõuda koostöö käigus ühisele arusaamale selle üle, milline muudatus on oluline, et määrata kindlaks, kuidas tuleb seda hinnata. Samuti soovin teha parlamendiga koostööd, et leida mõju ja kulude hindamiseks ühine meetodika. Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, pöördun esimeste ideede ja ettepanekutega Euroopa Parlamendi ja nõukogu poole, et kuulata teie arvamusi ja ettepanekuid.

2019. aastal kinnitas komisjon, et vastab ELi toimimise lepingu artikli 225 kohastele parlamendi resolutsioonidele seadusandlike ettepanekutega, järgides täielikult proportsionaalsuse, subsidiaarsuse ja parema õigusloome põhimõtteid. Viimase koosseisu ametiajal reageeris komisjon sel viisil 25-st resolutsioonist 24-le. Ainus kord, kui komisjon ei hakanud artikli 225 kohase resolutsiooni suhtes järeelmeetmeid võtma, oli resolutsiooni puhul, mis käsitles mitmeaastase finantsraamistiku erandolukorra planeerimist, ja seda seetõttu, et ühise töö viljana oli mitmeaastane finantsraamistik ja taasterahastu „NextGenerationEU“ vahepeal vastu võetud.

Edaspidi on komisjon valmis veelgi tugevdama parlamendiga artikli 225 kohaseid resolutsioone puudutavat koostööd ning volinikel on palutud osaleda struktureeritud dialoogides vastutavate parlamendikomisjonidega, et kavandada edasisi samme. See kajastub ka igale volinikukandidaadile üle antud missioonikirjas.

Dialoog parlamendiga on oluline ka iga-aastase ja mitmeaastase programmitöö jaoks. Ühised järeldused eelseisva ametiaja prioriteetide kohta sünnivad küll poliitiliste suuniste põhjal, ent Euroopa Parlamendiga peetavate intensiivsete konsultatsioonide tulemusena. Ühiste järelduste põhjal võetakse omakorda vastu üksikasjalikumad iga-aastased ühisdeklaratsioonid järgmise aasta seadusandlike prioriteetide kohta.

Maksuküsimuste allkomisjoni küsimused

13. Konkurentsivõime ja maksude jaotus

Rahvastiku vananemisel ja digiüleminekul on keskpikas ja pikas perspektiivis maksusüsteemidele oluline mõju. Oma 2024. aasta maksuaruandes viitab komisjon ulatuslikule konsensusele, et maksude jaotust on vaja tasakaalustada ja maksukoormus tuleb tööjõult mujale nihutada. Kuidas kavatsete toimida ja tagada, et meie maksusüsteemil on tähtis roll Euroopa CO₂ heite vähendamise ja konkurentsivõime toetamisel, et tagada sotsiaalne õiglus, nagu on märgitud Teie missioonikirjas? Milliseid meetmeid kavatsete võtta, et kõrvaldada maksutõkked piiriülestelt investeringutelt ning liikmesriikide vahelised maksu- ja regulatiivsed tõkked, et lihtsustada meie maksusüsteemi ja suurendada konkurentsivõimet? Kas teete ettepanekuid kapitalikasumi ja vara maksustamise valdkonnas, et tagada sotsiaalne õiglus? Võttes arvesse selliste institutsioonide nagu IMF hiljutisi analüüse, milliseid maksustamismeetmeid võiks veel välja töötada tagamaks, et CO₂ heite maksustamine ei mõjutaks ebaproportsionaalselt vaesemaid kogukondi ega süvendaks erinevusi jõukate ja vähem jõukate liikmesriikide vahel?

Kui võtta arvesse praegusi EL 27 riikide maksukombinatsioone, moodustavad tööjõumaksud keskmiselt üle 50 % kogu maksutulust, samas kui käibemaks moodustab ligikaudu 20 % ja ettevõtte tulumaks veidi alla 10 %. Pikaajalised struktuurimuutused, nagu demograafilised muutused ja digiüleminek, mõjutavad seda, millised on inimeste töö-, tootmis- ja tarbimisharjumused, ning seetõttu on vaja uuesti läbi vaadata, kuidas maksukombinatsioone laiendada, et maksusüsteem aitaks jätkuvalt suurendada tulusid, mis on sotsiaalse turumajanduse säilitamiseks vajalikud. Maksukombinatsiooni kohandamine on oluline ka kliimamuutustega seotud probleemide lahendamiseks ja konkurentsivõime parandamiseks. Näiteks peaks tulevikukindel maksuvalik soodustama investeringuid teadus- ja arendustegevusse, aidates seeläbi suurendada investeringuid rohe- ja digilahendustesse. Lisaks võib kaaluda üleminekut tööjõumaksudelt, mis üldiselt takistavad majanduskasvu ja töökohtade loomist, kõrvalmõju tekitavate tegevuste maksustamisele, sealhulgas praeguse maksubaasi laiendamise kaudu, pannes erilist rõhku keskkonnakulu ja vara maksustamisele. Seejuures tuleb panna tähele vajadust vähendada ebavõrdsust ja tagada sotsiaalne õiglus.

Maksujärelevalve on majandusliku järelevalve oluline osa. Komisjon annab liikmesriikidele Euroopa poolaasta raames maksupoliitika kohta soovitusi. Kui mind voliniku ametikohale kinnitatakse, on mul kavas töötada tihedas koostöös kliima, nullnetoheite ja puhta majanduskasvu volinikuga välja sihitatud maksupoliitika soovitusel, mis soodustaksid majanduskasvu ja konkurentsivõimet, võimaldaksid sissetulekute õiglast jaotumist ning edendaksid rohepöoret. Soovitusel oleksid muu hulgas aluseks uue majanduse juhtimise raamistiku rakendamisele, sest liikmesriikide keskpika perioodi eelarve struktuurikavades peaks koha leidma ka tulevikukindel maksuvalik. See aitaks ka vähendada piiriüleste investeringute ees olevaid maksualaseid takistusi ning muid maksualaseid ja regulatiivseid tõkkeid liikmesriikide vahel.

Toetan ka ülemaailmseid vara maksustamise alaseid arutelusid rahvusvahelistel foorumitel, nagu OECD, G20 ja ÜRO. Minu eesmärgiks on parandada ülevaadet jõukuse tekke (vood) ja jõukuse püsivusega (varud) seotud jõukuse erinevuste kujunemisest ja selle mõõtmisest, samuti tööst saadava tulu ja üksikisiku kapitalitulu maksustamise vahelisest tasakaalust. Et toetada informeeritud arutelu, algatab komisjon ELis rakendatavaid varaga seotud makse käsitleva uuringu.

Samuti toetaksin digimajanduse maksustamise mitmepoolset käsitlemist. EL ja selle liikmesriigid osalevad aktiivselt OECD/G20 maksubaasi kahanemise ja kasumi ümberpaigutamise kaasava raamistiku rahvusvahelistel läbirääkimistel majanduse digitaliseerimisest tulenevate maksuprobleemide lahendamise kahesambalise lahenduse üle. Selline lahendus aitaks suurendada ELi konkurentsivõimet, luues õiglasema ja prognoositavama ülemaailmse maksusüsteemi. Esimene samm, millega tagatakse kasumi õiglane jaotamine jurisdiktsioonide vahel, kus kliendid asuvad, aitaks luua ELis asuvate ettevõtjate jaoks võrdsed tingimused, sest see vähendaks võimalusi kasumi ümberpaigutamiseks madalate maksudega jurisdiktsioonidesse ja tagaks mujalt maailmast pärit konkurentide õiglase maksustamise.

Teine samm, mida rakendatakse ELis 2022. aasta detsembri teise samba direktiivi kaudu, vähendaks maksumoonutusi ja edendaks tasakaalustatumat ja konkurentsivõimelisemat ettevõtluskeskkonda ELis, aidates piirata agressiivset maksuplaneerimist. Aitaksin kaasa sellele, et julgustada võimalikult paljusid jurisdiktsioone kogu maailmas neid norme rakendama või osalema kiiresti koostöös ja teabevahetuses, et võimaldada neil, kes on teise sambaga liitunud, seda kohaldama hakata.

Lõpuks on komisjon pannud piiriüleste investeringute ees seisvate maksutõkete vähendamiseks ja konkurentsivõime parandamiseks ette Euroopa äritegevuse tulumaksuga maksustamise raamistiku (BEFIT) ja VKEdede peakontori maksusüsteemi (HOT). Kui mind ametikohale kinnitatakse, asuksin koostöös kliima, nullnetoheite ja puhta majanduskasvu volinikuga võtma nende ettepanekute järelmeetmeid ja lihtsustama ühtse turu ettevõtluskeskkonda.

Maksuküsimustes on mul kavas teha kliima, nullnetotehnoloogia ja puhta majanduskasvu volinikuga tihedat koostööd.